

Muistiolounnos

KOHEESIO 2021+ TYÖRYHMÄN 4. KOKOUS

Aika 20.3.2019 klo 9.30 – 12.00

Paikka: LVM, Etelä- Esplanadi 16, Sonckin sali, Helsinki

Läsnä:

Jussi Ahokas, SOSTE (skype)
Jukka Alasentie, Pirkanmaan liitto (skype)
Päivi Ekdahl, Lapin liitto
Ulla Hyvönen, STTK (skype)
Päivi Keisanen, Pohjois-Pohjanmaan liitto (skype)
Petri Keränen, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus (skype)
Marko Mäki-Hakola, MTK ry (skype)
Annukka Mäkinen, Kuntaliitto
Merja Niemi, OKM
Tarja Nuotio, Varsinais-Suomen liitto
Johanna Osenius, TEM pj
Juha Pulliainen, Etelä-Savon ELY-keskus (skype)
Jenni Ruokonen, EK
Sanna Sihvola, MMM
Anu Tuovinen, AKAVA (skype)
Ritva Varamäki, SOSTE
Marja-Riitta Vest, Pohjanmaan ELY-keskus (skype)
Kimmo Viljamaa, Vantaan kaupunki
Mauri Yltiö, YM
Satu Vehreävesa, Pohjois-Savon liitto

Muut: Jaana Ahlbäck, Harri Ahlgren, Sirpa Hautala, Milla Ohrankämmen, Riitta Vartia,
Jaana Valkokallio /TEM
Päivi Keisanen/Pohjois-Pohjanmaan liitto (Skype), Tiina Huotari/Uudenmaan liitto

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9:34. Puheenjohtajana toimi työryhmän varapuheenjohtaja **Johanna Osenius** osastopäällikkö Marja-Riitta Pihlman sijalla tämän työ-

matkan takia. Puheenjohtaja totesi, että kokouksessa on kaksi pääasiaa eli lähetekeskustelut ja teemakeskus. Hän kävi läpi lyhyesti EU-valmistelun ajankohtaisia kuumisia. Yleisten asioiden neuvosto oli kokoontunut 19.3. Neuvostossa on saavutettu EAKR:n ja koheesiorahaston osalta yleisnäkemys, samoin kuin joistakin yleisasetuksen kohdista. ESR:n ja yleisasetuksen käsittelyt jatkuvat neuvoston rakennetyöryhmässä (SMWP). Puheenjohtajamaana toimiva Romania ehti käynnistää trilogit neuvoston, komission ja parlamentin kanssa. Suomi jatkaa trilogia puheenjohtajamaana arviolta lokakuussa parlamentin järjestäytymisen jälkeen. Mahdollista on, että Romania saa aikaan neuvoston yleisnäkemysten kaikista muista asetusasioista paitsi rajat ylittävistä yhteistyöstä, joka jatkuu Suomen puheenjohtajakaudella. Lokakuussa Suomessa järjestetään aluepolitiikan pääjohtajakokous. Puheenjohtaja totesi, että toimitusministeristö jatkaa koheesioasioissa normaalisti.

Ajankohtaisesta kansallisesta valmisteluvaiheesta puheenjohtaja totesi, että kaksi valmistelualuetta jatkaa tavoitteiden, sisällön ja interventio- ja politiikan valmistelua TEM ohjeen mukaisesti. Valmistelun jatketaan myös ministeriöissä. Seuraavassa työryhmän kokouksessa 16.4. käydään em. valmistelun perusteella lähetekeskustelu. Toukokuussa on tulossa kaksi työpajaa 6. ja 8.5., joihin kutsutaan erikseen ja joissa työstetään eteenpäin rahastokohtaisesti sisältöjä ja pohditaan valtakunnallisuutta. 28.5. järjestettävässä työpajassa käydään läpi arviointituloksia ja käydään läpi rahastoille yhteisiä asioita.

Vehreävesi kysyi maaportin perusteella tapahtuvasta Suomen positio-paperin valmistelusta. Pj totesi, että komissio antoi oman alustavan näkemyksensä. Hän sanoi, että nyt juuri tehtävässä työssä valmistellaan Suomen positiota. Keskustelu komission kanssa käynnistyy epävirallisena kesäkuussa seurantakomitean yhteydessä. Poliittisia linjauksia haetaan uudelta hallitukselta. Komission esittämä aikataulu riippuu monista seikoista mm. komission rahoituskehysten ratkaisemisesta.

Merja Niemi esitti valtakunnallisen valmistelun osalta kummallekin valmistelualueelle nykyaikaisen ja aiempiinkin kausiin perustuen tarkastelua, jossa pohditaan missä toiminnoissa olisi ollut tarpeellista laajempi yhteistyö ja toiminnan skaalautuminen valtakunnan tasolla. Niemi toivoi, että ennen toukokuuta olisi tiedonkeruuprosessi valtakunnallisen toiminnasta.

Puheenjohtaja totesi, että TEM:n toisessa valmisteluohjeessa pyydetään arvioita missä toiminnoissa tarvitaan ylläalueellista hanketoimintaa, verkottamista tai muuta tehokkuutta ja vaikuttavuutta lisäävää tukea.

2. Kokouksen 6.2.19 muistion hyväksyminen

Merja Niemi nosti esiin muistion kohdan kuusi viidennessä kappaleessa käytetyn ilmaisun ”amk-hoitajien koulutuksen alasajosta alueilla”. Kokouksessa ollut Merja Niemen sijainen mielsi, että tällä tarkoitettiin sitä, että OKM on leikannut hoitajakoulutuksesta. Niemi halusi tähdentää, että tämä ei pidä paikkaansa, koska ministeri Grahn-Laasonen on lisännyt koulutuspaikkoja helmikuussa. Niemi arveli myös, että tämän olisi lausunut Petri Knaapinen ei Petri Keränen. Hän esitti muistion kohtaan yleisluonteisempaa ilmaisua.

Vehreävesa huomatti, että Eira Varis Pohjois-Karjalan maakuntaliitosta ei ollut paikalla ed. kokouksessa.

Puheenjohtaja totesi, että muistio hyväksytään em. muutoksilla.

3. Lähetekeskustelu kestävän kaupunkikehittämisen valmisteluun

Puheenjohtaja pohjusti EAKR-asetusehdotuksen artiklaan 9. perustuvien aloitteiden esittelyä toteamalla, että tarkoitus on käsitellä rakenteita eikä tämä esittely tarkoita valintaa vaan on tarkoitus käydä lähetekeskustelun jatkovalmisteluun.

Jarmo Palm esitteli kestävää kaupunkikehittämistä verkostonäkökulmasta perustuen ITI-toimintamallin mukaiseen 6Aika-järjestelyyn, joka on nyt käytössä. Palm totesi, että nykyisen mallin hyvinä puolina on nähty se, että toiminnan keskittäminen rajattuun määrään on helpottanut hallintaa. Mukana olleet kaupungit ovat päässeet uudelle yhteistyön tasolle. 6Aika toiminta on lisännyt avoimen datan käyttömahdollisuuksia yrityksille. Palm totesi, että malli on nähty hyvänä mahdollisuutena kehittää kaupunkeja avoimina kehittämisalustoina ja että se on mahdollistanut skaalautumisen.

Palm esitti pohdittavaksi seuraavia kysymyksiä: miten kestävän kaupunkikehittämisen rahoitus tulisi jakaantua alueellisesti huomioiden taustaksi nykyisen rajattuun määrään keskitetyn mallin vahvuudet? Toisaalta kuinka laajentaa hallitusti hyötyvien kaupunkien joukkoa esim. teema-, ekosysteemi- kaupunkiverkostokehittämisen keinoin? Onko ITI-mallin hyödyntäminen ja jatkokehittäminen sopiva lähtökohta verrattuna asetuksessa mainittuihin muihin malleihin? Millainen ohjelmarakenne koskeva ratkaisu olisi tarkoituksenmukainen ja riittävän kevyt? Miten kestävä kaupunkikehitys huomioidaan osana alue- ja rakennepolitiikkaa? Kuinka toteuttaa kaupunkien vaikutusmahdollisuus toimenpiteiden valinnassa huomioiden kytkentä kaupunkien strategiseen tavoitteistoon?

Puheenjohtaja käynnisti keskustelun kysymällä lisäksi miten kestävä kaupunkikehittäminen pitäisi toteuttaa, jos valitaan muu paikallinen kehittämisen tapa.

Päivi Ekdahl painotti, että tulisi selvittää 6Aika-mallin mukaista toimintaa. Tähän puheenjohtaja totesi, että 6Aika on ollut siinä mielessä kiistattomasti onnistunut, että se on lisännyt yhteistyötä kuuden kaupungin välillä merkittävästi ja on ollut vahvasti esillä eurooppalaisessa kontekstissa hyvänä esimerkkinä.

Tarja Nuotio sanoi, että voidaan olla yhtä mieltä siitä, että tulee olla kaupunkipoliittinen näkökulma. Sen hallinnointi on oma kysymyksensä. Mainittu skaalautuminen näyttäyty alueviranomaisen kannalta epäselvänä ja ohuena laajemmin suhteessa alueen kehittämiseen. Nuotio pohti jääviyttä, kun toimintamallissa myönnetään rahoitusta itselle (kaupungille) ja piti toimintaa lähellä oman tuotannon hankkeita. Hän kysyi myös, onko tarkoituksenmukaista tuottaa 6 % rahoitukselle oma hallintomalli. Kaupunkikombinaatiota olisi hyvä laajentaa jollakin tavalla jatkossa. Yhteys alueen kehittämiseen tulisi olla vahvempi.

Jukka Alasentie koristi, että ohjelman erityisosiot on katsottava kokonaisuuden kautta ja niiden on tuettava kokonaisuutta. Vaarana hän näki, että syntyy kaupungin omaa kehittämissäpolitiikkaa eikä kaupunkipoliittinen väline, jolla tuetaan kaupunkialueiden kehittämiseen laajasti eri toimijoiden avulla. Toimintamalli on ollut raskas ja vähentänyt kaupunkien toimintaa muussa kehittämisessä. Tulisi rakentaa malli, joka on paremmin osana laajempaa alueen kehittämistä.

Marko Mäki-Hakola korosti, että jatkossa on tärkeää nähdä toiminta laajemmin kaupunkiseudun kehittämisenä ja voitaisiin tarkastella ITIä seutukuntatasolla.

Satu Vehreävesa näki, että Alasentien puheenvuorossa oli paljon asiaa, johon voi yhtyä. 6aika-toimintatavan kautta saavutetut tulokset eivät ole avautuneet muille kaupungeilla tai alueille. Siksi tulosten levittäminen olisi tärkeää. Maakunnissa on joku vuosi sitten selvitetty, kuinka paljon rahoituksesta kohdistuu keskuskaupunkeihin ja kaupunkialueille. Niihin kohdistuva osuus rakennerahastovaroista on erittäin merkittävä vaihdellen oin 50-80 prosentin osuudella. Vehreävesa ehdotti, että tulisi pohtia mitkä olisivat sellaisia erityispiirteitä, joita ei voisi normaalilla rakennerahastotoiminnalla rahoittaa?

Kimmo Viljamaa totesi, että 6Aika toiminnasta on tehty ulkoinen väliarviointi, joka keskityi erityisesti toimintamalliin. Vaikuttavuutta vielä tässä vaiheessa vaikea arvioida aivan kuten kuin muunkin rakennerahastotoiminnan osalta. Kaupunkien oma panostus kertoo yhteistyön merkityksestä. Viljamaa totesi, että itselleen varoja kohdentava toimintamalli on tarkastettu. Kaupunki on yksi hakija muiden joukossa. Kaupunki on yleistoimija vastaavasti kuten maakunnan liitto. Hän totesi, että skaalautuvuuteen tulee kiinnittää lisää huomioita kauden lopulla. Alkuvaiheessa energiaa mennyt paljon yhteistyön ja verkoston rakentamiseen. Viljamaa painotti, että rahoituksen sekoittaminen muuhun 94 % veisi pohjan toimintamallilta. Erityistoimissa tulisi keskittyä nimenomaan suurimpien kaupunkien haasteisiin. Kuuden prosentin rahoituksella täydennetään ja tuodaan lisäarvon muuhun rahoitukseen suhteen. Viljamaa totesi, että kuuden suurimman kaupungin näkökulmasta kansainvälinen ulottuvuus on tärkeää.

Hän oli eri mieltä raskaasta hallinnosta ja piti sitä itse asiassa tehokkaana, kun yksi rahoittaja Uudenmaan liitto hoitaa koko toiminnan hallinnoimisen. Keskitettyä koordinaatiota Forum Viriumissa hän piti tärkeänä, koska se on olemassa yhteistyön, aktivoinnin ja kehittämisen takia. Viljamaa totesi, että on olemassa myös muita suuria kaupunkiseutuja. Kuitenkin hän näki tärkeänä, että on pohdittava kaupunkia myös eurooppalaisessa kontekstissa.

Puheenjohtaja totesi, että nykyisen EU:n lainsäädäntö määrittää, että kaupunkien on itse valittava hankkeensa. Seuraavan kauden asetusehdotuksessa muotoilu on tältä osin väljempi.

Palm totesi saaneensa keskustelusta hyvää evästä jatkovalmisteluun esim. kaupunkiseutu ja kaupunki näkökulmasta, skaalautuvuudesta, mahdollisuudesta laajentaa toimintaa pienempien kaupunkien suuntaan esim. alihankintaketjujen tms. muodostaman verkostojen näkökulmasta.

Marja-Riitta Vest toivoi erilaista ajattelua, jotta ei mentäisi vain kuuden suurimman ehdoilla. Hän totesi, että kaupunki-instrumentti vain yksi osa kokonaisuutta, joka voitaisiin tuoda esille esim. sopimusmallilla. Hän piti tärkeänä ekosysteemiajattelua.

Puheenjohtaja mietti voisiko kaupunkikehittämisessä olla esimerkiksi ydinryhmä, johon teemapohjaisesti tulisi mukaan muita tai esimerkiksi teemapohjainen ITI-järjestely.

Annukka Mäkinen totesi, että nyt käytävässä keskustelussa on varjonyrkkeilyn makua. Hän piti vaikeana ottaa vielä kantaa tai esittää näkemyksiä, koska ei vielä riittävästi tietoa kaupunkiulottuvuudesta alueiden tai toisaalta kaupunkien valmistelussa. Tarpeen on päästä syvemmälle valmistelussa.

Puheenjohtaja veti yhteen lähetekeskustelua toteamalla, että 6Aika kokemuksia on tutkittava paremmin. Skaalautuvuuden kehittäminen on tärkeää mallista huolimatta. On luotava kevyet hallintomenettelyt ja pohdittava kaupunkiulottuvuuden täydentävyyttä muuhun toimintaan nähden. Kesäkuun kokouksessa käsillä on esitys.

4. Lähetekeskustelu paikallisen kehittämisen valmisteluun

Laura Jänis esitteli keskustelun pohjustukseksi rahastojen yhteisen CLLD-mallin (Community Led Local Development) luonnostelua. TEM:n ja MMM:n välinen Yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisen YPK-työryhmä on toiminut viime keväästä alkaen. Ryhmässä ovat mm. Jarmo Palm TEM:stä ja maaseutupolitiikan neuvoston pääsihteeri Cia Åström MMM:stä. Jänis toimii työryhmän sihteerinä.

Jänis totesi, että taustalla on paljon kokemusta EU-jäsenyyden alusta lähtien. Suomi on ollut paras CLLD-toteuttaja. CLLD-ryhmiä lähes 3000 Euroopassa. Väline tuo kehittämiseen jatkuvuutta verrattuna yksittäisiin hankkeisiin. Yksi rahasto voisi toteuttaa kaikkien rahastojen tavoitteita. CLLD on pikemminkin hajauttava kuin keskittävä verrattuna kaupunkikehittämisen ITI-malliin. Jänis piti tärkeänä Merja Niemen kokouksen alussa tekemää esitystä valtakunnallisten toimintamallien kokemusten selvittämisestä. CLLD-malli yksi esimerkki valtakunnan tasolla tehdystä ratkaisusta.

Puheenjohtaja muistutti omasta kansallisesta toimintamallista, jota on hyödynnetty ESR-toiminnassa. TEM ja Itä-Suomen yliopisto ovat käynnistäneet selvityshankkeen oman kansallisen mallin toteutumisesta. Selvitys on käytettävissä kesäkuun kokouksen valmistelua varten.

Marko Mäki-Hakola ehdotti, että Ruotsin mallia on hyvä tarkastella. Lisäksi pitää miettiä miten rahastokohtaiset säännöt ja esim. kustannusmallit voisivat toimia kokonaisuudessa. Rahastojen yhteinen malli vaatii sitoutumista sekä TEM:stä että MMM:stä.

Jukka Alasentie näki hyvänä, että MMM on kiinnostunut rahastoyhteistyöstä. Jäniksen esittämä kuvaus keskittyi toimintatapaan, ei niinkään siihen mitä sisältöä toimintamallitukisi. Etelä- ja Länsi-Suomen valmistelussa paikallista yhteisölähtöistä kehittämistä ei ole nähty EAKR:ssa käyttökelpoisena, etenkin jos EAKR keskittyy älykkäämmän Euroopan sisältöpainopisteeseen. Sitä ei myöskään pidetä kovin käyttökelpoisena

ESR:ssä. Kaupungeissa on paljon aktiivisia järjestöjä ja muita toimijoita eikä välttämättä nähdä kovin paljon käyttöä tälle mallille.

Juha Pulliainen kertoi, että Leader-toiminta toimii alueella hyvin. Etelä-Savon kahdessa kaupunkikeskuksessa on hyvät kokemukset myös ESR:ssä. Leaderilla ei kuitenkaan ole oikein yhteyttä kaupunkikehittämiseen. Pulliainen piti pk-yrittämisen kehittämistä ja osallisuutta mahdollisina sisältöinä. Leader-toiminnan yrityshankkeissa on luotu hyvät menettelytavat ELY-keskuksessa. CLLD-byrokratia kuitenkin vaikuttaa pohjustuksena olleessa mallissa hankalalta ja vaatii paljon yhteensovitusta.

Sanna Sihvola vastasi Jukka Alasentielle, että MMM on ollut kyllä jäsenyyden alusta alkaen kiinnostunut yhteistyötä sekä keskushallinnon että alueella. Yhteensovitus on kehittynyt eri valmistelujen osalta ja käydään jatkuvaa keskustelua. Sihvola toivoi, että MYR:ssä käydään läpi laajasti rahastojen valmistelua.

Hän totesi, että CLLD vastaa erityisesti osallisuuden lisäämiseen ja uusien toimijoiden mukaan saamiseen. Hän näki selviä yhtymäkohtia sisältöihin. Haasteena on hallinnon yhteensovitus ja tietojärjestelmät.

Kimmo Viljamaa mietti, että isompien kaupunkien osalta tiettyjä mahdollisuuksia voi olla myös älykkäämmän Euroopan kautta. Ne voivat liittyä mm. jakamistalouden nousuun, itsensä työllistäjien verkostoihin ja uudenslaisiin ruokainnovaatioihin. Lisäksi hän totesi, että isojen kaupunkien eri asuinalueiden sisäisen koheesio lisääminen osallisuuden edistämiseksi on tärkeää.

Päivi Ekdahl kertoi ohjelmakaudella 2000-2007 Lapissa käytössä olleesta toimintamallista, jossa varattiin tietyt EAKR- ja ESR-määrärahat Leaderin toimintaryhmien käyttöön mutta tuolloin ryhmät eivät kuitenkaan laajentaneet toimintaansa. Hän mietti olisiko nyt tälle menettelylle enemmän tarvetta, kun osallisuuden haaste on entistä tärkeämpi. Ekdahl totesi lisäksi, että jos maaseuturahaston yritysten kehittämiseen kohdistuva rahoitus vähenee, voi tulla painetta EAKR-osarahoitukseen tältä osin.

Annikka Mäkinen piti esiteltyä mallia haasteellisena ja kankeana. Tärkeää on koota nykyisen kauden kokemukset. Hän näki, että kunta tai kaupunki voisi toimia koordinoivana toimijana paikallisessa kehittämisessä. Kevyempää mallia kaivataan. Leadermallin kehittämistä voisi tarkastella myös toiseen suuntaan eli toimintaa maaseudulta kaupunkeihin.

Satu Vehreävesa korosti, että mahdollisimman yksinkertainen malli on tarpeen.

Jänis totesi, että nyt kuullaan nykyisiä toimijoita ja siihen liittyvä selvitys on meneillään. Hän piti mielenkiintoisena ja kannatettavana pilotoida uudelleen Ekdahlin esittämää mallia vielä tällä kaudella. Jänis totesi, että on tulossa 24.4. työkokous Ruotsin monirahastoisesta ja muiden maiden CLLD-malleista. Hän korosti, että tässä pohjustuksessa ja lähetekeskustelussa on tarkoitus ollutkin keskittyä malliin. ELSA-alueen valmistelijoita hän kannusti laajentamaan tältä osin keskustelua yhteisötoimijoiden suuntaan.

5. Osallisuus ja eriarvoistuminen

Tanja Hirschovits-Gerz ja Anna Keto-Tokoi Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselta esittelivät alustuksessaan osallisuuden ja eriarvoistumisen teemaa. Keto-Tokoi kuvasi miten eriarvoistuminen uhkaa yhteiskunnan kehitystä. Alustuksen näkökulmana oli se, miten investoinnit osallisuuteen lisäävät hyvinvointia, terveyttä ja työllisyyttä ja sitä kautta yhteiskunnan eheyttä. THL on voinut tutkia SOKRA-hankkeen avulla TL 5 osallistujia syvällisemmin. On tavoitettu tarkemmin sellaisia kohderyhmiä, joita ei tavoiteta perinteisillä väestöntutkimuksen esim. väestökyselyjen keinolla.

Hirschovits-Gerts pohti osallisuuden mittaristoa, jota tulisi kehittää edelleen. Hän nosti esiin myös tulisiko laskea hintaa sille, että yksilö ei käytä sosiaali- ja terveystalvveluja niin paljon kuin voisi käyttää ilman työkykynsä parantumisen kokemuksia. Hän esitteli hyvänä käytäntönä mallinnettua kumppanuusrahoituksen mallia kaupunkien tai kuntien ja pienten järjestöjen välillä, joka mahdollistaa pop-up toimet. Hirschovits-Gerts kertoi lyhyesti myös TL 5 rahoitetuista hankkeista alueilla. Lisätietoa SOKRAn toiminnasta ja hankkeista <https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/osallisuuden-edistaminen/heikoimmassa-asemassa-olevien-osallisuus>.

Tarja Nuotio kiitti alustajia hyvästä katsauksesta sosiaaliseen osallisuuteen ja syrjäytymiseen. Hän pohtii kytkentää rakennerahastotoimintaan. Hän näki keskeisenä, että pysytään sosiaalisempi Eurooppa sisältöpainopisteen alla kokeiluluonteisena ja innovaatiokehittämisen toimintana. Hän totesi, että ei tule käyttää rakennerahastovaroja normaaleihin lakisääteisiin julkisiin palveluihin kuten terveystarkastuksiin.

Keto-Tokoi selvensi, että alustuksen terveystarkastuksiin liittyvässä asiassa kyse on hankkeesta, jossa ruokajonoista etsitään löytävän työn menetelmillä ihmisiä, joilla on oikeus työttömän terveystarkastukseen ja jaetaan niistä informaatiota ja näin tuetaan syrjäytyneiden palveluihin pääsyä.

Merja Niemi kiitti erinomaisista konkreettisista yksilötason tiedoista. Hän toivoi Eveliina Pöyhösen STM:n kommenttipuheenvuorossa tulevan esille, ettei ole hyvä rajautua vain nykyisen toimintalinja 5 mukaisiin toimiin. Osallisuuden lisäämisen elementtejä löydetään myös esim. koulutuksen siirtymisen helpottamisessa ja osaamisen lisäämisessä. Niemi toivoo, että uuden kauden valmistelussa nähdään osallisuuden lisäämisen keinoina myös työllisyyden ja osaamisen lisäämisen.

Keto-Tokoi nosti esille vapaan sivistystyön resurssina osallisuuden lisäämiseksi. ESR:n avulla on mahdollista tuottaa käytännöllisiä innovaatioita.

Eveliina Pöyhönen sosiaali- ja terveysministeriöstä totesi, että osallisuuden edistäminen ja eriarvoisuuden vähentäminen ovat kaikkien asia sekä rakennerahastotoiminnassa että muuten. Ei riitä, että kohdistetaan toimia vain yksilöihin vaan tulee kehittää rakenteita laaja-alaisesti. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä on kyseessä hyvin laaja-alainen ilmiö. Hän totesi, että Suomen kustannukset mielenterveyteen liittyen ovat 11 miljardia vuodessa.

Pöyhönen korosti, että tarvitaan suunnitelmallisuutta ja kipukohtien tunnistamista. Toiminnassa on oltava mukana laaja toimijajoukko. Haasteena on edelleen elinvoiman, kestäväen kehityksen ja hyvinvoinnin yhteen punominen. Ei vielä täysin nähdä miten hyvinvointi kytkeytyy muuhun. Yhteistyön rakenteet ovat vielä kehittymättömiä. Pöyhönen korosti, että pitäisi olla jatkuvasti tietoa käytössä osallisuuden kapeikoista. Alueellinen hyvinvointikertomus on tässä tärkeä tiedonlähde. Hän totesi myös, että asukkaiden oltava mukana uuden kauden suunnittelussa.

Pöyhönen totesi, että hyvinvointiteemaa tulee vielä eteenpäin työllisyyden, innovaatioiden ja kasvun toimenpiteissä. Tulisi olla inklusiivinen lähestymistapa sekä tarvittavia erityistoimia. STM:ssä on erittäin hyvin kokemuksia valtakunnallista ESR-toiminnasta. Vaikuttavuutta olisi arvioitava nykyistä systemaattisemmin ja luotava osallisuuteen soveltuvia indikaattoreita vaikuttavuuden selvittämiseen. Pöyhönen korosti, että työllisyysasteen nostaminen on keskeinen tavoite. Kysymys on nyt siitä, miten saada nyt työmarkkinoiden ulkopuolella olevat töihin. Lisäksi on tärkeää kiinnittää huomioita työhyvinvoinnin lisäämiseen ja terveyserojen kaventamiseen sekä eriarvoisuuden kokemusten vähentämiseen.

Puheenjohtaja avasi keskustelun toteamalla osallisuuden laajan kentän ja läpileikkävyyden aluekehittämisessä.

Laura Jänis huomautti, että eriarvoisuus on myös maaseudun asia, johon tulee olla mahdollista puuttua myös näillä välineillä. Laura kutsui paikallisen yhteisölähtöisen kehittämisen tilaisuuteen 24.4. myös ELYjen ja liittojen edustajia.

Annukka Mäkinen näki suhteessa esitettyihin tavoitteisiin hyttysen kaatamassa härkää. Hän piti olennaisena fokusoida keskustelua siihen, mitä voidaan nimenomaan tehdä rakennerahastovaroilla alue- ja paikallislähtöisesti. Lisäksi hän pohti, miten saadaan tiivistettyä EAKR: ja ESR:n välistä linkkiä työllisyyden edistämiseksi

Pöyhönen totesi, että paikallisella tasolla tapahtuu valtavasti. Hirschovits-Gerts viittasi onnistuneeseen OK-hankeeseen, jonka loppuraportissa on nostettu esiin tärkeää paikallista työtä, jossa kehitettiin vertaistyötä ja jopa polutettiin työmarkkinoille ensi kertaa astuvia entisiä narkomaaneja. Hän viittasi myös Marttojen Arjen hallinta –kursseihin Vamosin ja Ohjaamojen kanssa, joissa tehdään nuorten ehdottamia ruokia ja kurssilla voidaan antaa jatko-ohjausta muihin palveluihin.

Merja Niemi totesi, että hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen välineenä toimii myös osaamisen kehittäminen. Kyse sekä yksilön että rakenteiden kehittämisestä. Hän pohti, miten yksilötason työssä päästäisiin eteenpäin.

Päivi Ekdahl mainitsi, että ei puhuta pelkästään yksilöinen eriarvoistumisesta vaan kyseessä on myös alueiden eriarvoistuminen mm. palvelujen saatavuuden osalta. Hän muistutti, että syrjäytynyt Espoossa on eri asemassa kuin syrjäytynyt Utsjoella. Tärkeää on miettiä myös, miten erilaiset alueet voivat vastata eriarvoistumisen haasteisiin. Keinoina hän näki elinvoiman, osaamisen ja saavutettavuuden kehittämisen.

Pöyhönen summasi käytyä keskustelua korostaen osaamisen vahvistamista eriarvoistumisen vähentämisessä ja myös alueiden sisäisten erojen huomioimista.

6. Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

7. Seuraava kokous 16.4.2019 klo 13-16

Puheenjohtaja kertoi seuraavan kokouksen teemana olevan yritystoiminnan ja digitaalisuuden ja toisena pääasiana parhaillaan valmistelussa oleviin esityksiin liittyvän jatkovalmistelun lähetekeskustelun.

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11: 57.

JAKELU
TIEDOKSI

Ryhmän jäsenet ja asiantuntijat
Ryhmän varajäsenet